

Внукова Наталія Володимирівна

доктор технічних наук, професор, завідувачка кафедри екології Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

ORCID 0000-0002-4097-864X

***ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОЇ СИСТЕМИ
КЛАСИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ESG-
ПРИНЦИПІВ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ***

Центральна класифікація товарів (ЦКТ) складається з узгодженої та послідовної структури класифікації товарів (товарів та послуг) на основі набору міжнародно узгоджених понять, визначень, принципів та правил класифікації. Вона слугує міжнародним стандартом для збору та табулювання всіх видів даних, що вимагають детальної інформації про продукти, включаючи статистику промислового виробництва, внутрішньої та зовнішньої торгівлі товарами, міжнародної торгівлі послугами, платіжного балансу, статистику споживання та цін, а також інші дані, що використовуються в національних рахунках. Вона забезпечує комплексну структуру, в рамках якої дані про продукти можуть бути зібрані та представлені у форматі, що дозволяє проводити економічний аналіз для підтримки прийняття рішень та формування політики. Необхідно врахувати і той факт, що на сьогодні все більш актуальним стає впровадження принципів екологічного, соціального і корпоративного управління (англ. environmental, social, and corporate governance, ESG) як відповідь на запит сучасного суспільства на додаткові вимоги до економічної діяльності всіх рівнів. Таким чином, для створення умов відповідності запитам європейських донорів та інвесторів, які готові допомагати в реалізації плану відновлення України, крім оновленої згідно європейських вимог Системи національних рахунків 2025 року (СНР 2025), необхідно мати найсучаснішу систему класифікації товарів і послуг для створення умов інвестування в сталий розвиток.

Ключові слова: централізована система, класифікація товарів, управління, сталий розвиток, ESG – принципи, відновлення.

Vnukova Nataliia

Doctor of Technical Sciences, Professor, Head of the Department of Ecology,

Kharkiv National Automobile and Highway University

ORCID 0000-0002-4097-864X

***IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN CENTRALISED
CLASSIFICATION SYSTEM FOR GOODS AND SERVICES IN THE
CONTEXT OF IMPLEMENTING ESG-PRICIPLES FOR UKRAINE'S
RECOVERY***

The Central Product Classification (CPC) consists of a coherent and consistent structure for the classification of goods (products and services) based on a set of internationally agreed concepts, definitions, principles and rules of classification. It serves as an international standard for the collection and tabulation of all types of data requiring detailed product information, including statistics on industrial production, domestic and foreign trade in goods, international trade in services, balance of payments, consumption and price statistics, and other data used in national accounts. It provides a comprehensive framework within which product data can be collected and presented in a format that allows for economic analysis to support decision-making and policy making. It is also necessary to take into account the fact that the implementation of environmental, social and corporate governance (ESG) principles is becoming increasingly important today as a response to the demand of modern society for additional requirements for economic activity at all levels. Thus, to be able to meet the demands of European donors and investors who are ready to help Ukraine implement its recovery plan, in addition to the System of National Accounts 2025 (SNA 2025) updated in accordance with European requirements, it is necessary to have a state-of-the-art system of classification of goods and services to create conditions for investing in sustainable development.

Keywords: centralised system, classification of goods, management, sustainable development, ESG principles, recovery.

Центральна класифікація товарів виникла в результаті ініціатив на початку 1970-х років, спрямованих на гармонізацію міжнародних класифікацій, підготовлених під егідою Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних організацій у галузі економічної статистики та інших сферах. У продовження цих ініціатив стандартна класифікація всіх товарів була визнана ключовим елементом. На основі рекомендацій групи експертів, скликаної Секретаріатом Організації Об'єднаних Націй, Статистична комісія на своїй дев'ятнадцятій сесії в 1976 році затвердила програму гармонізації існуючих класифікацій видів

діяльності Організації Об'єднаних Націй, Європейських співтовариств та Ради взаємодопомоги в економіці та одночасного розроблення системи різних, але взаємопов'язаних класифікацій видів економічної діяльності, товарів і послуг. Нова класифікація, що охоплювала як товари, так і послуги, Центральна класифікація товарів - ЦКТ (Central Goods Classification (CGC), англ.), мала стати основним інструментом цієї програми. Запропонована класифікація товарів використовувала б детальні підзаголовки Гармонізованої системи як будівельні блоки для частини, що стосується транспортних товарів, і враховувала б основні категорії економічного постачання та використання, визначені в Системі національних рахунків, такі як проміжне споживання, кінцеве споживання, формування капіталу, імпорт та експорт. Статистична комісія схвалила програму та підтримала її продовження на наступних сесіях. У період з 1977 по 1987 рік Статистичний відділ Секретаріату Організації Об'єднаних Націй та Статистичне бюро Європейських співтовариств (EUROSTAT) провели шість засідань Спільної робочої групи з питань світових класифікацій з метою розробки Інтегрованої системи класифікації видів діяльності та продуктів (SINAP), яка мала слугувати тимчасовою класифікацією. Категорії SINAP мали бути використані як основа для другого перегляду Міжнародної стандартної класифікації всіх видів економічної діяльності (ISIC), Загальної промислової класифікації видів економічної діяльності в Європейських співтовариствах (NACE) та для пов'язаних класифікацій товарів і послуг. Спільна робоча група також внесла пропозиції під час проведення технічного огляду ЦКТ, результатом якого стала розробка нової класифікації ЦКТ, версія 1.1. У процесі роботи було проведено вибірковий секторальний огляд ЦКТ, щоб переконатися, що продукти, визначені в ЦКТ, належним чином відображають результати діяльності швидкозростаючих галузей. Проект переглянутої класифікації був широко розповсюджений серед національних, регіональних та міжнародних статистичних органів для отримання коментарів. Рекомендації щодо змін були враховані до завершення розробки класифікації та подання її до Статистичної комісії на її тридцять третій сесії у 2002 році. Протягом останніх років ЦКТ

постійно вдосконалюється та через систему опитувальників організацій ООН пропонується для розгляду та використання європейським державам.

Центральна класифікація товарів (ЦКТ) складається з узгодженої та послідовної структури класифікації товарів, що базується на наборі міжнародно узгоджених понять, визначень, принципів та правил класифікації. Вона забезпечує комплексну систему, в рамках якої дані про товари можуть бути зібрані та представлені у форматі, що дозволяє проводити економічний аналіз для підтримки прийняття рішень та формування політики. Структура класифікації представляє собою стандартний формат для організації детальної економічної інформації та сприяння економічному аналізу продуктів – будь то виробництво, переробка, торгівля чи споживання – відповідно до економічних принципів та уявлень. На практиці класифікація використовується для забезпечення безперервного потоку інформації, яка є необхідною для моніторингу, аналізу та оцінки ефективності економіки протягом певного періоду часу. Окрім основного застосування в статистиці та подальшому економічному аналізі, ЦКТ також використовується в адміністративних цілях, наприклад, при видачі контрактів.

Враховуючи необхідність дотримання європейських екологічних стандартів до Центральної класифікації товарів було запроваджено розділ «Екологічні послуги 37 126». З метою кращого узгодження зі змінами в міжнародних системах та відображення зростаючої важливості екологічних послуг, до переглянутої ЦКТ були внесені такі зміни: - створено новий клас 9114 «Державні адміністративні послуги, пов'язані з наданням екологічних послуг»; - створено новий клас 9444 «Послуги з очищення повітря від забруднення»; - створено новий клас 9445 «Послуги з уловлювання та зберігання вуглецю»; - внесення змін до пояснювальних приміток до класу 8597 «Послуги з догляду та утримання ландшафту» з метою відображення включення послуг з управління та відновлення екосистем і біорізноманіття; - створення нових підкласів у рамках класу 5465 «Послуги з ізоляції» для окремого класифікування послуг з ізоляції від шуму або вібрації та послуг з теплоізоляції. Такі зміни активують розгляд

питання імплементації до українських державних систем класифікацій товарів. В Україні діє Інтегрована система класифікації видів діяльності та продуктів, яка ґрунтується на двох основних класифікаціях: КВЕД (Класифікація видів економічної діяльності) та ДКПП (Державний класифікатор продукції та послуг). КВЕД використовується для класифікації видів економічної діяльності, а ДКПП – для класифікації продукції та послуг. Ці класифікації використовуються для статистичних цілей, для регулювання діяльності суб'єктів господарювання та для інших потреб.

Ще одним важливим інструментом є Система національних рахунків. Система національних рахунків 2025 року (СНР 2025) була прийнята Статистичною комісією ООН на її 56-й сесії в 2025 році в якості міжнародного статистичного стандарту для статистики національних рахунків. СНР 2025 року є оновленою версією Системи національних рахунків 2008 року (СНС 2008). Це шоста версія СНР, перша з яких була опублікована понад сімдесят років тому. Вона публікується спільно п'ятьма організаціями, що входять до Міжсекретаріатської робочої групи з національних рахунків (МСРГНР). СНСР 2025 року зберігає базову теоретичну основу СНР 2008 року. Однак у ній вводяться підходи до нових аспектів економіки, що набули популярності, детально розглядаються елементи, які привертають все більшу увагу аналітиків, і роз'яснюються рекомендації з широкого кола питань, засновані на досягненнях методологічних досліджень і потребах користувачів. До них відносяться такі теми, як глобалізація, цифровізація, нові фінансові проблеми, ісламські фінанси та неформальна економіка. Зокрема, СНР 2025 року розширює рамки національних рахунків, щоб краще враховувати фактори, що впливають на добробут і сталий розвиток, для обґрунтування різних політичних цілей. Вдосконалення правового підґрунтя для впровадження СНР 2025 року може забезпечити складання міжнародно порівнянної статистики національних рахунків відповідно до передової практики та узгодженим чином, що дозволить політичним елітам порівнювати динаміку запровадження інноваційних методів

управління економічним розвитком та приймати обґрунтовані рішення на основі оптимізованих даних.

Висновок. За результатами наукового аналізу проблеми системного інноваційного оновлення правової, економічної та екологічної парадигми для реалізації плану відновлення України на основі принципів сталого розвитку було виявлено кілька дослідницьких питань, які, однак, вимагають більш глибокого розгляду, ніж це було можливо в процесі аналізу, і подальшого вивчення. Актуальним є продовження міждисциплінарної плідної співпраці між спільнотами, метою якої стало б розроблення динамічної дослідницької програми, інтегрованої до європейської, що адаптується до нових економічних явищ. Враховуючи об'єктивні умови, що склалися в Україні з початком бойових дій, види економічної діяльності придбали властивість динамічного швидкого змінювання, що потребує такого ж швидкого адаптування та інтеграції до нових європейських систем з метою ліквідації можливих розривів при впровадженні нових принципів екологічного, соціального та корпоративного управління (англ. environmental, social, and corporate governance, ESG) при залученні європейських донорів для реалізації плану післявоєнного відновлення України.

ЛІТЕРАТУРА

1. United Nations Committee of Experts on International Statistical Classifications 2024 Second Meeting 29 and 31 October, November 2024. URL: https://unstats.un.org/unsd/classifications/Meetings/UNCEISC2024_2nd/Session7_Bk1_Update_on_the_Status_of_CPC_Ver3_1Nov2024.pdf.
2. Official Records of the Economic and Social Council, 1995, Supplement No. 8 (E/1995/28).
3. European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations and World Bank: System of National Accounts 2008, New York: 2009. Sales No. E.08.XVII.29, ST/ESA/STAT/SER.F/2/Rev.5 ISBN 978-92-1-161522-7. URL: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp>.

4. Гармонізована система опису та кодування товарів. Митна енциклопедія : у 2 т. / І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін.. Хмельницький: ПП Мельник А. А., 2013. Т. 1 : А — Л. 472 с. ISBN 978-617-7094-09-7.

REFERENCES

1. United Nations Committee of Experts on International Statistical Classifications 2024 Second Meeting 29 and 31 October, November 2024. URL: https://unstats.un.org/unsd/classifications/Meetings/UNCEISC2024_2nd/Session7_Bk1_Update_on_the_Status_of_CPC_Ver3_1Nov2024.pdf [in English].

2. Official Records of the Economic and Social Council, 1995, Supplement No. 8 (E/1995/28) [in English].

3. European Communities, International Monetary Fund, Organisation for Economic Co-operation and Development, United Nations and World Bank: System of National Accounts 2008, New York: 2009. Sales No. E.08.XVII.29, ST/ESA/STAT/SER.F/2/Rev.5 ISBN 978-92-1-161522-7. URL: <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/sna2008.asp> [in English].

4. Harmonized Commodity Description and Coding System: in Customs Encyclopedia (2013). V.2. 472 p. [in Ukrainian].